

॥ਬਹੇ ਤੁੱਕਦੀਆਂ ਬੁੱਢੀਆਂ ਅੱਖਾਂ

ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਉਮਰ ਇਕਲਾਪੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਥੋੜ੍ਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਢਲੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਵੇਲਾ ਵਿਹਾ ਚੁੱਕੀ ਵਸਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਏਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ ਜਿੱਨੀ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਇਕੱਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਹਨ ਟੁੱਟਦੇ ਤੇ ਇਕਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ। ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਯਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਘਰ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਇੱਕ ਛੱਤ ਬੱਲੇ ਵਿਚਰ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਉਦਾਸ ਹਨ ਤੇ
 ਬੁਢਾਪਾ ਪਰੋਸਾਨ। ਸੰਝ ਦੀ ਉਮਰ
 ਇਕਲਾਪੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੋਣ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ
 ਨੂੰ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ
 ਬਲਕਿ ਬੋਝ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ
 ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਘਰਾਂ
 ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ
 ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਬਕ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ
 ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ
 ਢਲੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਵੇਲਾ
 ਵਿਹਾ ਚੁੱਕੀ ਵਸਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ
 ਏਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ
 ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।
 ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਇਕੱਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸਭ
 ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਹਨ ਟੁੱਟਦੇ ਤੇ
 ਇਕਹਿਰੇ ਪਰਿਵਾਰ। ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰ
 ਪ੍ਰਥਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।
 ਥੜ੍ਹੇ ਘਰ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ
 ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਇੱਕ ਛੱਤ ਥੱਲੇ
 ਵਿੱਚਰ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ
 ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਬਹੁਤ ਵਧ
 ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ
 ਸਾਧਨਾਂ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਹੁਣ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
 ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਰ-ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ
 ਸਭ ਹੋਂਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
 ਭਾਲਣਾ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੁਰੋਡੇ
 ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨਾ
 ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਵੱਸ ਜਾਣ ਦਾ ਚਲਨ
 ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ
 ਐਲਾਦਾ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼
 ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਮਾਂ-
 ਪਿਅਤ ਤੰਦਰਸਤ ਸਰੀਰਕ ਅਵਸਥਾ
 ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵਕਤ ਲੰਘਣ
 ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ
 ਹੈ ਤੇ ਪਰਦੇਸ਼ ਗਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਵਧਦੇ

ਹਨ। ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਹਾਰੇ ਮਾੜੇ ਚੰਗੇ ਵਕਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮੀਂ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰੇ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਹਾਇਕ ਰਾਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾ ਪ੍ਰੀਵਿਨ। ਜਿਸ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਬੈਣ- ਸਕਣ ਲਈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਾ, ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੱਡੇ ਹਾਈ ਵਾਲੇ ਇਕੱਠੇ ਖੇਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਮੁੜ ਇਗ਼ਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਕਸੇ ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਜਾਂ ਦੁੱਖ ਦੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਾਰ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬੁਢਾਪਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮਿਲਦਾ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਟਦਾ ਮੌਹ ਤੇ ਸ਼ਬਦੀਅਤ ਦਾ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰਗਾਅ ਵੀ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਕਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਣਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਟੱਕਲਿਆਂ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਨੋਰਥ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਸਲਾ ਫਿਰ ਮਾਜ਼ਾਦੀ ਭਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡਿਆਂ ਤੱਕ 'ਹਿੱਕ' ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮਰਿਓਂ ਜਾਂ ਰੋਕ ਆਪਣੀ ਅਲੱਗ ਤੇ 'ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀਆਂ' ਵਾਅਕਤੀਗਤ ਜਗ੍ਹਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੇ ਆਮ ਸੂਣੇ ਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਟੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨੀ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨੀ ਅੰਖਾ ਕੰਮ ਹੋ ਕੁੜੱਣ ਦੀ ਹੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹਨ। ਗਾਹਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਕੌੜੀਆਂ-ਫਿੱਕੀਆਂ ਬੁਢਾਪਾ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਢਲਾਣ ਦਾ ਰੀਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ, ਕਰਕੇ ਵੀ ਲੋਕ ਇੱਕੇ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਸਮਰੱਥਾ ਘਟ ਹਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਉਸਰੇ ਕੱਠਿਆਂ ਗਿਹਣਾ ਅੰਖਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘਰ ਅਜਿਹੇ ਮਿਲ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਿਲ, ਸਾਹ, ਗਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਹੀਨੀੜੀਆਂ, ਇੱਕੋ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪੈਸਾ, ਵਕਤ ਬਹੁਤ ਦੀ ਸਾਂਝ ਤੋਂ ਬਹੁਰਾਵ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜੀ ਸਹੀਰਕ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਤੱਤਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਾਣੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਮਸਲਿਆਂ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਕੁੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਗ਼ਜ਼ਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਣਾਅ ਬਹੁਤ ਵਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੀਨੀੜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਦਰਗੀ ਨੂੰ ਸੌਖਿਆਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ

ਨਹੀਂ ਤੇ ਉੱਜ ਵੀ ਉਹ ਇਨੀਆਂ ਨਿਗੁਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦਵਾਈ ਦਾ ਉਤ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਪੁਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚਣ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਕੱਢ ਕੇ ਰਾਜੀ ਹੈ, ਨਾ ਵਕਤ ਦੇ ਕੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਕੇ। ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪਣੀ ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਹੱਡ ਰੋਲਦੇ ਜਿੰਦਗੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਦੋ-ਦੋ, ਚਾਰ-ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਕਿਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ-ਕੁੱਲ ਪੁੱਤ੍ਰ ਧੀ ਵੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਹੀ ਰਹਿ ਰਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਵਰਿਅਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਗੰਬੀਰ ਹੋਣੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਲੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ 44 ਫੀਸਦੀ ਭਾਵ ਅੱਧੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਪੇਂਡੂ ਖੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 20 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਅਜੇ ਉਠੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਇਕੱਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਨਾ ਹੋਣਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅੱਸਤਨ ਉਮਰ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2011 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ

ਚਿਤਰਣ ਵਾਸਤੇ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ
ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ
ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਸੀਨੀਅਰ ਸਟੀਜ਼ਨ ਪਾਰਕ ਜਾਂ ਕੋਈ
ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਜ਼ੁਗਰ ਇਕੱਠੇ
ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਸਾਂਝੇ ਕਰ
ਸਕਣ। ਉਮਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਡ
ਤਮਾਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਣ।
ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਚਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ
ਸਕਣ। ਮੁਬਈ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਜਿਹੀ
ਪਾਰਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਜ਼ੁਗਰ ਸੈਕਾਫ਼ੀਆਂ
ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਗਰਾਂ ਦੇ
ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਥੇ
ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ
ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਬਜ਼ੁਗਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ
ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਕੋਲੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖ
ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੱਠ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ
ਜਾਂਦਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ
ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਜ਼ੁਗਰ
ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਤੁਝੇਵੇਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਾ
ਕੋਈ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਬਜ਼ੁਗਰਾਂ
ਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਬਲੀ ਦੇ
ਬਕਰੇ ਵਾਂਗ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਸੱਭਿਅਕ
ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ
ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ
ਇਹ ਗੁਪ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ੁਗਰ ਹੀ
ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਕਦੇ ਜਵਾਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਸੁਚੜੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਸਾਡੀ
ਨੈਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜੀ ਜਿੰਮੇਵਾਹੀ
ਬਣਦੀ ਹੈ। -ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰੋ

ਮੇਰੇ ਪਿਛ ਦੇ ਉਦਾਸ ਲੋਕ

ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਪਿਆਨੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਰੋਸ (ਫਰਾਸ਼) 'ਚ ਇਕ ਸਬਵੇਅ ਦੀਆਂ ਪੈੜੀਆਂ ਵਰਗੇ ਸੰਤਰ 'ਤੇ ਤੁਰਦੇ ਲੋਕ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਸੰਗੀਤਮਣੀ ਕੀ-ਬੋਰਡ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਹਰਕ ਕੀ 'ਤੇ ਪੈਰ ਪੈਣ 'ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਕਹਿਰ-ਹੋਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਜਾਣਗੀਆਂ?

A black and white illustration of a large, gnarled tree with many branches, set against a light background.

